

sen — som nævnt ovenfor — over for de administrerende magter i den generelle koloniresolution og i visse resolutioner vedrørende små territorier uden hensyn til de administrerende områders størrelse, art eller levedygtighed som selvstændige stater, *men på den anden side* hedder det i en paragraf i den generelle koloniresolution, at koloniuudvalget bør have opmærksomheden særlig henledt på de små territoriers problemer.

4. udvalgs beretning til plenarforsamlingen: A/6160.

Syd-Rhodesia.

(Dagsordenens punkt 23).

FN har i tidsrummet fra 5. oktober til 20. november 1965 behandlet spørgsmålet om Syd-Rhodesia.

Debatten i 4. udvalg indledtes med, at den *britiske* repræsentant, efter den sædvanlige reservation over for FN's kompetence i spørgsmålet, bekræftede, at ansvaret for at bringe Syd-Rhodesia frem til uafhængighed lå hos den britiske regering. Regeringen baserede fortsat sin politik på de tre principper: at grundlaget for uafhængighed måtte være acceptabelt for alle dele af befolkningen, at det var gennem forhandling og ikke ved ulovlige midler, at en løsning skulle søges, og at ingen måtte være i tvivl om Syd-Rhodesias forfatningsmæssige stilling eller om de politiske og økonomiske konsekvenser af en ulovlig uafhængighedserklæring. — Storbritannien deltog ikke i nogen af afstemningerne om Syd-Rhodesia i Generalforsamlingen.

Den afro-asiatiske gruppes medlemmer var meget kritiske over for den britiske politik og betragtede situationen med den største alvor. Ingen havde tiltro til virkelige positive resultater af de samtidigt med debatten stedfindende forhandlinger mellem premierminister Wilson og Ian Smith i London. I alle indlæg krævedes ophævelse af 1961-forfatningen, frigivelse af alle politiske fanger og internerede, sammenkaldelse af en forfatningskonference med deltagelse af repræsentanter for alle befolkningsgrupper og afholdelse af frie valg på basis af lige og almindelig valgret; det blev endvidere fra alle sider klart tilkendegivet, at en regering i Syd-Rhodesia, som ville være resultatet af en ensidig uafhængighedserklæring, ikke

ville blive anerkendt, men at der eventuelt kunne blive tale om anerkendelse af en regering i eksil. De fleste talere krævede, at Storbritannien eventuelt skulle anvende militær magt for at hindre en ensidig uafhængighedserklæring, og flere repræsentanter pegede på de økonomiske følger for Zambia, som sanktioner mod Syd-Rhodesia ville medføre.

De militante medlemmer inden for den afro-asiatiske gruppe fremhævede de udenlandske kapitalinteressers indflydelse i Syd-Rhodesia og på den britiske politik; de fulgte endvidere den kommunistiske bloks påstande om NATO-støtte til Syd-Rhodesia og om træning af vesttyske piloter i territoriet. Det var endelig et krav fra næsten alle afro-asiatiske medlemmer, at Sikkerhedsrådets opmærksomhed skulle henledes på den alvorlige situation, som var en trussel mod freden og sikkerheden på det afrikanske kontinent.

De *kommunistiske* medlemmer var som venteligt yderst skarpe i deres fordømmelse af Storbritannien. Indlæggene koncentrerede sig om den umenneskelige behandling af de syd-rhodesiske nationalister, om fremmed kapitals indflydelse i Syd-Rhodesia, om NATOs påståede bistand til det racistiske regime og om forbindelserne mellem Syd-Rhodesia, Sydafrika og Portugal.

Canada, Australien og New Zealand samt USA udtalte, at de ikke ville anerkende et uafhængigt Syd-Rhodesia efter en ensidig uafhængighedserklæring, samt at en sådan ikke-ankendelse nødvendigvis måtte få konsekvenser.

I det *danske* indlæg understregedes det, at heller ikke Danmark ville anerkende en regering udsprungen af en ensidig uafhængighedserklæring, og at man efter bedste evne ville støtte enhver foranstaltning lovligt vedtaget af FN, samt ethvert skridt der måtte blive taget af den britiske regering.

Som en følge af London-forhandlingernes sammenbrud og den dermed opståede fare for en ensidig uafhængighedserklæring fremsatte *Guinea* den 11. oktober, senere støttet af en lang række afro-asiatiske lande, et *resolutionsforslag*, der underhånden var udarbejdet af USA, og hvis operative paragraffer *fordømte* ethvert rhodesisk forsøg på at tiltage sig uafhængighed på ulovlig vis, *hen-*